13744 ـ حکم کوتاه کردن موی سر و برداشتن موهای صورت زنان

سوال

دربارۀ زنان مسلمان پژوهشی می‌نویسم و می‌خواهم حکم مربوط به موی زن مسلمان را بدانم؛ آیا برای زن مسلمان جایز است که موهایش را تا روی شانه‌هایش کوتاه کند یا خیر؟ و حکم مویی که بر چهره می‌روید چیست، آیا برطرف کردن آن حرام است یا خیر؟ امیدوارم پاسخ دهید و برایم دعای قوت ایمان نمایید.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

از الله بزرگ می‌خواهیم ایمانت را بیفزاید و سینه‌ات را بگشاید.

سؤال شما دو مسئله را در بر دارد:

مسئلۀ اول: حکم کوتاه کردن موی سر. شیخ ابن‌باز رحمه الله می‌گوید:

«دربارۀ کوتاه کردن موی زن، مانعی سراغ نداریم؛ آنچه از آن نهی شده، تراشیدنِ کامل است، بنابراین برای تو جایز نیست موی سرت را بتراشی، اما اینکه از بلندی یا حجم آن کوتاه کنی، ایرادی در آن نمی‌بینیم. با این حال شایسته است این کار به شیوه‌ای پسندیده باشد که تو و همسرت از آن خرسند باشید؛ به گونه‌ای که با او در این باره به توافق برسی، بدون آنکه در کوتاهی مو، تشبه به زنان کافر رخ دهد. همچنین از آنجا که بلند ماندنِ مو زحمتِ شست‌وشو و شانه‌زدن دارد، اگر مو بسیار باشد و زن مقداری از آن را به خاطر بلندی یا پرپشتی کوتاه کند، زیانی ندارد؛ یا اگر در کوتاه کردن بخشی از آن زیبایی‌ای باشد که خود و همسرش بپسندند، اشکالی در آن نمی‌بینیم؛ اما تراشیدن کاملِ آن جز به دلیل بیماری و عذر جایز نیست. وبالله التوفیق». پایان نقل قول. بنگرید به کتاب «فتاوى المرأة المسلمة» (۲/ ۵۱۵).

در صحیح مسلم از ابوسلمه بن عبدالرحمن روایت است که فرمود: «همسران پیامبر ﷺ از موی سر خود برمی‌داشتند تا آنکه مانند وفره می‌شد» (حیض/ ۳۲۰)؛ و «وفره» مویی است که از گوش‌ها فراتر رود.

نووی می‌گوید: «در این حدیث دلیلی بر جایز بودن سبک کردن موها برای زنان است». پایان نقل قول.

با این حال، زن باید در کوتاه کردن مویش از تشبه به زنان کافر یا فاسق بپرهیزد.

شیخ صالح فوزان می‌گوید:

«برای زن جایز نیست که موی پشت سر خود را کوتاه کند و اطراف آن را بلندتر بگذارد؛ زیرا در این کار نوعی دگرگون‌سازی نامناسب و دستکاری بیهوده در مویی است که مایهٔ زیبایی او به شمار می‌رود، و همچنین تشبه به زنان کافر است. همین‌طور کوتاه کردن آن به شکل‌های گوناگون و با نام‌های زنان کافر یا حیوانات؛ مانند مدل (دیانا) که نام زنی کافر است، یا مدل (شیر)، یا (موش)؛ زیرا تشبه به کافران و تشبه به حیوانات حرام است، و به دلیل اینکه چنین کاری دستکاری بیهوده در موی زن است که مایهٔ زیبایی او به شمار می‌رود».

«فتاوى المرأة المسلمة» (۲/ ۵۱۶، ۵۱۷).

مسئلهٔ دوم: برطرف کردن موهای صورت.

شیخ ابن عثیمین می‌گوید:

«اما موهایی که نامتعارف است و در جاهایی می‌روید که رویش آن معمول نیست، مانند اینکه زن دارای سبیل باشد یا بر گونه‌اش مو بروید، برطرف کردنِ این موها ایرادی ندارد؛ زیرا بر خلاف حالت معمول است و چهرهٔ زن را ناخوشایند می‌سازد».

«فتاوى المرأة المسلمة» (۲/ ۵۳۶، ۵۳۷).

از علمای کمیتهٔ دائمی فتوا دربارهٔ زدودن موهای صورت توسط زن سؤال شد، آنان چنین پاسخ دادند:

«بر زن حرجی نیست که موی سبیل، ران‌ها، ساق‌ها و بازوها را برطرف کند، و این کار از نوع «نمص» (ابروچینیِ نهی‌شده) نیست».

عبدالعزیز بن باز، عبدالرزاق عفیفی، عبدالله بن غدیان، عبدالله بن قعود

«فتاوى اللجنة الدائمة» (۵/ ۱۹۴، ۱۹۵).

و از کمیتهٔ دائمی پرسیده شد:

حکم برطرف کردن موهای بدن توسط زن چیست؟ و اگر جایز است، چه کسی اجازه دارد این کار را انجام دهد؟

پاسخ دادند:

«برای زن برداشتنِ تمام موها به جز موی ابرو و سر جایز است، بنابراین روا نیست این دو را برطرف کند، و نباید چیزی از ابروها را با تراشیدن یا جز آن بردارد؛ و انجام این کار را یا خود بر عهده می‌گیرد یا همسرش، یا یکی از محارمش در محدوده‌ای از بدنش که نگریستن به آن برایش جایز است، یا زنی دیگر در محدوده‌ای از بدنش که نگاه کردن به آن برایش رواست».

عبدالعزیز بن باز، عبدالرزاق عفیفی، عبدالله بن غدیان، عبدالله بن قعود

«فتاوى اللجنة الدائمة» (۵/ ۱۹۴).

و نگاه کردن زن دیگر یا محرم به موی عورت غلیظه (شرمگاه) و ران‌ها جایز نیست.

همچنین برطرف کردن موی ابروها یا برداشتن بخشی از آن با هر وسیله‌ای، خواه با تراشیدن، کوتاه کردن یا به کار بردن مواد موبر حرام است؛ زیرا این همان «نَمَص» است که پیامبر ﷺ انجام‌دهندهٔ آن را لعنت کرده‌اند. «نامصه» زنی است که به گمان خود برای زیبایی موی ابرو یا بخشی از آن را برمی‌دارد، و «متنمصه» زنی است که این کار برای او انجام می‌شود؛ و این از مصادیق تغییر آفرینش الله است که شیطان پیمان بست فرزند آدم را به آن وادار سازد.

بنگرید به: «الفتاوى الجامعة للمرأة المسلمة» (۳/ ۸۷۷ ـ ۸۷۹).

والله اعلم.